

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 30/05-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. apríla 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Juraja Horvátha a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Josefa Polívku, bytom H., zastúpeného advokátom JUDr. P. K., K., ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 700/92, za účasti Okresného súdu Spišská Nová Ves, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Josefa Polívku na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 700/92 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Spišská Nová Ves p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 700/92 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Josefovi Polívkovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Spišská Nová Ves p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Spišská Nová Ves je p o v i n n ý uhradiť Josefovi Polívkovi trovy právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet advokáta JUDr. P. K., K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 30/05 z 2. februára 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť Josefa Polívku, bytom H. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 700/92.

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ je účastníkom konania (v procesnom postavení odporcu) o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode manželstva. Toto súdne konanie sa vedie na okresnom súde od 29. mája 1992 pod sp. zn. 1 C 700/92.

S'ťažovateľ uviedol, že ku dňu podania s'ťažnosti ústavnému súdu nebola vec právoplatne skončená.

V s'ťažnosti sa s'ťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez

zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a žiadal, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 120 000 Sk.

Z obsahu predloženého súdneho spisu až do 11. januára 1996, keď vo veci začala konať súčasná zákonná sudkyňa (chronológiu tohto obdobia obsahuje vyjadrenie okresného súdu), ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

- 19. mája 1992 bol okresnému súdu doručený *„Návrh na začatie konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov“*;
- 27. júla 1992 okresný súd nariadil pojednávanie na 11. august 1992;
- pojednávanie uskutočnené 11. augusta 1992 bolo odročené na neurčito *„za účelom znovupredvolania účastníkov“*;
- pojednávanie uskutočnené 21. októbra 1992 bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania písomných správ a vypočutia ďalších svedkov;
- 22. februára 1993 okresný súd nariadil termín pojednávania na 3. marec 1993;
- pojednávanie uskutočnené 3. marca 1993 bolo odročené na neurčito *„vzhľadom na prevedenie ďalších svedeckých výpovedí“*;
- 10. septembra 1993 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. september 1993;
- pojednávanie uskutočnené 22. septembra 1993 bolo odročené na neurčito, pričom navrhovateľke bolo uložené preveriť a zistiť miesto, kde sa nachádza žalovaný;
- 21. februára 1994 okresný súd nariadil pojednávanie na 1. marec 1994;
- pojednávanie uskutočnené 1. marca 1994 bolo odročené na neurčito za účelom znovupredvolania svedkyne (nedostavila sa z dôvodu práceneschopnosti);

V ďalšom období obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v prílohe jeho vyjadrenia z 24. marca 2005 sp. zn. Spr. 2056/05, a preto ústavný súd poukazuje len na tieto úkony, ktoré považuje za preukázané.

«Vyjadrenie konajúcej sudkyne JUDr. J. G. vo veci ústavnej sťažnosti Josefa Polívku (...)

Vo veci som začala konať 11. 1. 1996 ako tretia sudkyňa v poradí (vec napadla na súd 19. 5. 1992). Dňa 25. 1. 1996 bolo vytýčené pojednávanie vo veci, kedy som (vzhľadom na to, že som bola až treťou konajúcou sudkyňou v poradí) medzi účastníkmi odsúhlasovala jednotlivé položky patriace do BSM. Po tom, čo právny zástupca navrhovateľky podal návrhy na doplnenie dokazovania výsluchmi svedkov, požiadala som Okresný súd Mělník o výsluch svedkov. Toto dožiadanie bolo vybavené v decembri 1996 a pojednávanie bolo vytýčené na 31. 1. 1997.

Na návrh právnej zástupkyne navrhovateľky súd odročil pojednávanie za účelom znaleckého dokazovania. Vzhľadom na obsah výpovede účastníkov na tomto pojednávaní, súd doplnil dokazovanie žiadosťou z Okresného úradu, živnostenského odboru, vyžiadal si spis z Okresného úradu, odboru životného prostredia, zamestnávateľov, resp. predošlých zamestnávateľov účastníkov súd žiadal o oznámenie výšky ich príjmu a súd vyzval účastníkov na zloženie preddavku na znalecké dokazovanie.

Navrhovateľka podaním zo dňa 17. 3. 1997 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov, súd jej žiadosti nevyhovel uznesením zo dňa 21. 3. 1997. Vzápätí na to, účastníci zložili preddavok na znalecké dokazovanie. To nariadil súd uzneseniami zo dňa 21. 7. 1997, kedy ustanovil Ing. J. B., znalca z odboru oceňovania nehnuteľností, Ing. Š. O., z odboru bytových zariadení, Ing. M. M. z odboru cestná doprava. Dňa 19. 9. 1997 podal znalecký posudok Ing. O., dňa 4. 11. 1997 Ing. M. a dňa 28. 5. 1998 Ing. B. Súd dňa 9. 2. 1998 rozhodol o priznaní znalečného pre Ing. O. a Ing. M. po tom, čo boli znalecké posudky doručené na písomné vyjadrenie. Na žiadosť Ing. B. ho súd upovedomil o tom, aby znalecký posudok podal v zmysle stavebného povolenia a o znalečnom za podanie tohto znaleckého posudku súd rozhodol dňa 2. 4. 1998. Dňa 24. 6. 1998 žalovaný účastník podal námietky voči znaleckému posudku, ktoré boli doručené znalcovi na písomné vyjadrenie v lehote 15 dní a po márnom uplynutí lehoty súd toto vyjadrenie urgoval. Dňa 2. 11. 1998 tento súdny znalec podal vyjadrenie k námietkam odporcu a tieto námietky boli doručené odporcovi. Podaním zo dňa 22. 12. 1998 odporca opätovne namietať vyjadrenie súdneho znalca. Tieto námietky súd opätovne doručil znalcovi na vyjadrenie, ktorých zaslanie musel súd opätovne urgovať, a to 3. 5. 1999 a 25. 5. 1999. Dňa 25. 5. 1999 Ing. B. sa opätovne vyjadril k námietkam odporcu. Podaním zo dňa 7. 6. 1999 odporca vzniesol námietku zaujatosti voči súdnemu znalcovi Ing. J. B., túto námietku súd znalcovi doručil a podaním

zo dňa 7. 7. 1999 znalec odmietol tvrdenia udávané odporcom, avšak pripojil sa k žiadosti odporcu určiť nového znalca a to z toho dôvodu, „aby nemusel podávať ďalšie vyjadrenia k nezmyselným narážkam a pripomienkam odporcu“. Uznesením zo dňa 28. 7. 1999 súd rozhodol, že znalec Ing. J. B. je vylúčený z podania znaleckého posudku a dňa 30. 9. 1999 súd vyzval odporcu na zloženie preddavku na ďalšie znalecké dokazovanie. v ten istý deň súd ustanovil za znalca Ing. S. H. z odboru oceňovania nehnuteľností. Aj voči tomuto znalcovi zniesol odporca námietky podaním zo dňa 14. 10. 1999 a odvolal sa voči uzneseniu, ktorým ho súd vyzval na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania. Súd ho vzápätí vyzval, že na zdokladovanie svojej sociálnej situácie a nasledujúci deň po doručení vz. 6 O. s. p. mu súd priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Na zaplatenie preddavku na znalecké dokazovanie (po správoplatnení uznesenia o oslobodení od platenia súdnych poplatkov) súd vyzval navrhovateľku na zloženie preddavku. Dňa 10. 2. 2000 sa znalec Ing. S. H. vyjadril k vznesenej námietke zaujatosti a dňa 27. 3. 2000 súd rozhodol, že tento znalec nie je vylúčený z podania znaleckého posudku. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 26. 4. 2000 a v máji 2000 súd zaslal spis znalcovi. Dňa 6. 6. 2000 znalec požadoval súd doplnenie dokladov, dňa 30. 6. 2000 súd vyzval účastníkov na súčinnosť, t. j. vyzval účastníkov, aby predložili požadované doklady znalcovi. V septembri 2001 došiel súdu znalecký posudok, ktorý súd zaslal účastníkom na písomné vyjadrenie. V novembri 2001 právny zástupca navrhovateľky podal vo veci stanovisko.

Ďalší termín pojednávania súd vytýčil na deň 17. 10. 2003 a vydal uznesenie o priznaní znalečného pre znalca Ing. H. Právny zástupca navrhovateľky navrhol vyžiadať si od realitných kancelárií trhovú cenu nehnuteľností a kvôli tomu bolo odročené pojednávanie. Zároveň mal právny zástupca navrhovateľky špecifikovať, ktoré veci žiada jeho klientka prikázať do jej vlastníctva, právny zástupca podaním zo dňa 27. 10. 2003 žiadal lehotu zo strany súdu predĺžiť, pretože sa mu nepodarilo s klientkou skontaktovať. Dňa 14. 11. 2003 súd vydal opravné uznesenie vo vzťahu k priznanému znalečnému pre znalca Ing. H.

Dňa 22. 12. 2003 súd požiadal 5 realitných kancelárií na oznámenie trhovej hodnoty nehnuteľností, ktoré aj po urgenciách došli súdu do 25. 2. 2004. Medzi tým právny

zástupca navrhovateľky jej vypovedal plnú moc a zastúpenie prezval nový právny zástupca JUDr. B. B.

Vzhľadom na zmenu právneho predpisu súd na zistenie trhovej ceny nariadil znalecké dokazovanie dňa 1. 4. 2004 a za znalca ustanovil Ing. J. M. Znalec podal posudok dňa 1. 10. 2004, ktorý spolu s uznesením o znalečnom súd doručoval dňa 12. 10. 2004 účastníkom na písomné vyjadrenie. Odporca podal vyjadrenie k tomuto posudku dňa 26. 10. 2004 a opätovne nesúhlasil s obsahom znaleckého posudku. Dňa 3. 3. 2005 súd podanie odporcu poslal znalcovi na písomné vyjadrenie a znalec sa k týmto námietkam vyjadril podaním, ktoré došlo na súd 16. 3. 2005. Vo svojom vyjadrení uvádza, že odporca nespolupracoval pokiaľ ide o ohliadku bazénu.

Samotné konanie o vyporiadanie BSM je náročné na dokazovanie, pretože veľa položiek medzi účastníkmi je sporných. Účastníci boli poučení o možnosti skončiť konanie súdnym zmierom podľa § 99 O. s. p., avšak na takomto ukončení sporu účastníci nemali záujem.

Súd vytýčil termín pojednávania po tom, čo znalec zaslal svoje písomné vyjadrenie k námietkam na termín 15. 6. 2005 - skorší termín súd nevytyčoval, pretože ústavný súd si vyžiadal spis a súdu nie je zrejmé, kedy bude spis procesnému súdu vrátený.

K obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľa Josefa Polívku udávam, že sám sťažovateľ spôsobil prieťahy vo veci tým, že voči podaným znaleckým posudkom podával svoje nesúhlasné vyjadrenia (čl. 121, 127, 255 spisu), v dôsledku čoho súd tieto podania zasielal znalcom na zaujatie ich stanoviska (čl. 124, 129, 261 spisu).

Voči súdom ustanoveným súdnym znalcom sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti (čl. 123, 141 spisu), ktoré súd postupoval znalcom na podanie vyjadrenia (čl. 135 a 151 spisu) a následne o týchto podaniach súd vydával rozhodnutia (čl. 136 a 152 spisu).

Po doručení výzvy na zloženie preddavku na znalecké dokazovanie sa sťažovateľ odvolal, požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a po prešetrení jeho sociálnej situácie mu súd promptne priznal oslobodenie od súdnych poplatkov (čl. 142 až 147 spisu).

Poukazujem i na to, že sťažovateľ nespolupracoval so znalcom pri ohliadke nehnuteľnosti (neumožnil mu zistiť pôvodné rozmery bazénu), ako to vyplýva z podania znalca z čl. 261 - i samotná existencia bazénu ku dňu zániku manželstva je sporná a po právoplatnosti rozvodu bol bazén sťažovateľom prestavaný.

Zo strany súdu bola nutnosť nariadiť nové znalecké dokazovanie na hodnotu nehmuteľnosti vzhľadom na zmenu právnych predpisov.

Súd nie je toho názoru, že v konaní došlo k zbytočným prietiahom zo strany súdu, už i s poukazom na závažnosť a charakter sporu a nutnosť rozsiahleho dokazovania (mnohokrát spôsobeného správaním sa sťažovateľa). Väčšiu plynulosť zo strany konajúcej sudkyne nebolo možné zabezpečiť i vzhľadom na pracovnú zaťaženosť.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3).

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o nároku na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva po rozvode manželstva. Ide o sporové konanie, ktoré nie je právne zložitú. V týchto konaniach sa používa právna úprava obsiahnutá v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), ktorej výsledok a používanie sú stabilizované v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, kde je upravená i metodika postupu všeobecných súdov v týchto sporoch. Zároveň však ústavný súd uznáva, že takéto spory sú svojou povahou často náročné na dokazovanie, pretože je potrebné nielen zistiť okruh vecí patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania, ale aj ich

hodnotu ku dňu jeho zániku a zohľadniť tiež viacero skutočností, ktoré vyplývajú z § 150 Občianskeho zákonníka, najmä pokiaľ ide o komplexnosť vyporiadania tohto majetkového spoločenstva.

Na skutkovú zložitost' veci poukazuje aj okresný súd vo svojom vyjadrení z 24. marca 2005 sp. zn. Spr. 2056/05. Ústavný súd je napriek uvedenému toho názoru, že v danom prípade neexistujú také skutkové okolnosti, ktoré by odôvodňovali takmer 13-ročné trvanie konania jeho skutkovou zložitost'ou.

2. Druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd skúmal priebeh konania v súvislosti so zbytočnými priet'ahmi, bolo správanie s'ťažovateľa ako účastníka tohto konania. Je pravdou, že s'ťažovateľ opakovaným podávaním námietok k znaleckému posudku a v jednom prípade aj neúspešným namietaním zaujatosti súdneho znalca (na čo poukázal aj okresný súd vo svojom vyjadrení) prispel k predĺženiu priebehu konania. Z obsahu týchto námietok vyplýva, že nemali zásadný charakter a v mnohom sa opakovali. Uvedenými skutočnosťami však nie je možné ospravedlniť nečinnosť konajúceho súdu ani ospravedlniť doterajšiu dĺžku priebehu preskúmaného konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či došlo v uvedenom konaní k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v spore.

Ústavný súd konštatuje, že predmetom posúdenia je občianskoprávne konanie, ktoré sa síce začalo 19. mája 1992, avšak vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začína od 15. februára 1993. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že ak aj nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nemôže tiež zohľadniť stav konania k uvedenému dátumu (IV. ÚS 277/04).

V priebehu konania, ktoré trvá od podania návrhu okresnému súdu už takmer 13 rokov, ústavný súd zistil tieto obdobia poznačené zbytočnými priet'ahmi v konaní:

- od 3. marca 1993 (uskutočnilo sa pojednávanie vo veci) do 10. septembra 1993 (okresný súd nariadil pojednávanie vo veci), t. j. v trvaní 6 mesiacov;

- od 22. septembra 1993 (uskutočnilo sa pojednávanie vo veci) do 21. februára 1994 (okresný súd nariadil pojednávanie vo veci), t. j. v trvaní 5 mesiacov;

- od 1. marca 1994 (uskutočnilo sa pojednávanie vo veci) do 11. januára 1996 (okresný súd nariadil pojednávanie vo veci), t. j. v trvaní 22 mesiacov;

- od 5. februára 1996 (navrhovateľka predložila návrhy na vypočutie svedkov) do 8. novembra 1996 (okresný súd dal pokyn na zabezpečenie výsluchu svedkov prostredníctvom dožiadaného súdu), t. j. v trvaní 9 mesiacov;

- od 25. septembra 2001 (okresný súd dal pokyn, aby bol znalecký posudok doručený účastníkom na vyjadrenie) do 22. septembra 2003 (okresný súd nariadil pojednávanie vo veci), t. j. v trvaní 24 mesiacov.

Celková doba nečinnosti okresného súdu predstavuje viac ako 5 rokov a 6 mesiacov.

Ústavný súd sa nemohol stotožniť s tvrdením okresného súdu uvedeným v jeho vyjadrení k sťažnosti, že: „... sťažovateľ nespolupracoval so znalcom pri ohliadke nehnuteľnosti (neumožnil mu zistiť pôvodné rozmery bazénu)“, pričom „i samotná existencia bazénu ku dňu zániku manželstva je sporná (...)“. Bolo práve vecou konajúceho súdu dokazovaním odstrániť pochybnosť o existencii bazénu ku dňu zániku manželstva, čo však nebolo podmienené údajnou „nespolupracou“ sťažovateľa so súdnym znalcom, lebo okresnému súdu predložený znalecký posudok obsahoval alternatívy ohodnotenia nehnuteľnosti s bazénom aj bez neho.

Ako nie dostatočne efektívny postup okresného súdu v konaní je možné kvalifikovať to, že uznesenie sp. zn. 1 C 700/92 z 30. septembra 1999, ktorým okresný súd ustanovil znalca z odboru oceňovania nehnuteľností, neobsahovalo údaj o lehote, v ktorej mal byť znalecký posudok vypracovaný a predložený. Na tento nedostatok upozornil okresný súd

ustanovený znalec prípisom zo 6. júna 2000. Obdobne neefektívne postupoval okresný súd v súvislosti s uznesením sp. zn. 1 C 700/92 z 1. apríla 2004, ktorým novoustanovenému znalcovi uložil predloženie znaleckého posudku v lehote 30 dní pod hrozbou uloženia poriadkových opatrení (znalec uznesenie prevzal 13. apríla 2004), pričom znalec znalecký posudok v skutočnosti predložil bez akéhokoľvek opatrenia zo strany okresného súdu až 1. októbra 2004.

Ústavný súd nemohol akceptovať ani obranu okresného súdu spočívajúcu v poukázaní na „*pracovnú zaťaženosť*“, v dôsledku ktorej nebolo možné dosiahnuť „*väčšiu plynulosť zo strany konajúcej sudkyne*“.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní. Ústavný súd poznamenáva, že nie je možné v žiadnom prípade prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 1 C 700/92, došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 120 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti.

Poukázal najmä na to, že „*Ide o majetkový spor po rozvode, ktorého výsledkom malo byť určenie k spoločnému majetku účastníkov, napr. aj rekreačnej chalupy, ktorá takto chátra, keďže nie je určené vlastníctvo k nehnuteľnosti*“.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkazom na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý

spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 700/92, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu s prihliadnutím na správanie sťažovateľa a jeho podiel na predĺžení konania (uvedené v časti II bode 2 tohto nálezu), ako aj s prihliadnutím na skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 50 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. P. K. Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2004, ktorá bola 15 008 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vo výške 2 501 Sk a 2 x 150 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 5 302 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2005